PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok VI Warszawa, piątek 27 listopada 1931 r. Nr. 273

ADRES REDAKCJI: Plac Marsz. Piłsudskiego 9, tel. M. S. Z., wewn. Nr. 53

SPRAWY POLSKIE

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

Izwiestja 24.XI w koresp. z Warszawy przytaczają treść rezolucji rady głównej stronnictwa narodowego, zaznaczając, że ostatni punkt rezolucji, a mianowicie, że „rządząca obecnie w Polsce grupa nie zdolna jest do zorganizowania twórczych sił", posiada znaczenie jedynie demonstracyjne i wcale nie dowodzi, by narodowa demokracja rozpoczęła poważną walkę o władzę.

Izwiestja 24.XI w obsz. koresp. z Warszawy p. t.: „Groźne zaostrzenie się kryzysu w Polsce" pisze, że ostatni strajk tramwajarzy warszawskich odbywał się na tle dalszego pogłębienia przesilenia gospodarczego. Przesilenie to trwa już prawie 3 lata a bilans tych trzech lat jest bardzo ponury. Przytaczając dane statystyczne o zmniejszeniu się produkcji przemysłowej w Polsce, dziennik twierdzi, że „burżuazja polska" rozpoczyna szeroką ofenzywę na klasę robotniczą celem obniżenia płac, aby kosztem proletarjatu znaleźć wyjście z ciękiej sytuacji. Strajk tramwajarzy warszawskich jest — wg .dziennika — dowodem ostrych walk klasowych i zapowiedzią dalszego pogłębienia się tych walk.

Trybuna Radziecka 24.XI zamieszcza dłuższy artykuł o wzroście bezrobocia w Polsce. Pismo uważe za pewne, że w zimie nie mniej, niż dwie trzecie robotników w Polsce pozostanie albo zupełnie bez pracy, albo będzie miało zatrudnienie 1 — 2 dni w tygodniu. „Ruch bezrobotnych — pisze dziennik przekształca się w mocny taran, walący w mury fortecy kapitalistycznej, dlatego też burżuazja polska z wielkim strachem oczekuje nadchodzącej zimy".

Izwiestja 24.XI podaje krótką wiadomość o demonstracji przeciwniemieckiej, urządzonej przez związek podoficerów rezerwistów w Gdańsku. Pismo twierdzi, że była to polska demonstracja wojskowa, która miała na celu podkreślenie praw Polski do korytarza.

Siegodnia 24.XI (Ryga) pisze, że niektóre instytucje litewskie zajęły się zbieraniem materjałów do sprawy ekscesów antyżydowskich w Wilnie. Po zebraniu tych materjałów mają być przedsięwzięte dalsze kroki.

ZAGADNIENIA OGÓLNE

SPRAWA ROZBROJENIA. SYTUACJA MIĘDZYNARODOWA.

The Times 25.XI podaje przemówienie kardynała Bourne wygłoszone na zebraniu katolików w Londynie w sprawie rozbrojenia. Oświadczył on, że jedną z największych zbrodni w historji były rozbiory Polski. Nie biorąc już w rachubę ich granicy zachodniej, Polacy nie mogą zapomnieć, że mają na wschodzie 1.000 klm. nieochronionej granicy, a poza nią odwiecznego wroga, silnie uzbrojonego i obecnie wrogiego nietylko w stosunku do europejskiej cywilizacji, lecz i w stosunku do chrześcijaństwa. Czy można uczciwie powiedzieć, że Polacy nie mają racji, utrzymując armję, bądź też, że mogą bezpiecznie liczyć na opiekę Ligi Narodów.

Le Temps 26.XI donosi, że podczas zebrania katolików w Londynie lord Howard of Penrith b. ambasador brytyjski w Stanach Zjednoczonych odczytał deklarację potępiającą uciekanie się do wojny, a kardynał Bourne wyraził uznanie dla Ligi Narodów za jej usiłowania utrwalenia pokoju, lecz równocześnie powiedział, że Liga Narodów, nie posiada dostatecznych środków ażeby zapobiec wojnie i zagwarantować bezpieczeństwo zagrożonym państwom. Mówca podał Francję jako przykład kraju, który nie może się rozbroić ze względu na możliwość agresji.

Le Temps 26.XI podaje w streszczeniu mowę generała Spears'a wygłoszoną w Cambridge, w której angielski generał bronił nienaruszalności traktatu

wersalskiego, mimo, iż traktat ten nie jest, z punktu widzenia brytyjskiego, ideałem doskonałości; jest on jednak jedyną gwarancją utrzymania w Europie pokoju, uniknięcia chaosu oraz umożliwienia owocnej pracy przyszłej konferencji rozbrojeniowej.

SESJA RADY LIGI. KONFLIKT CHIŃSKO - JAPOŃSKI. MOCARSTWA A Z. S. R. R.

L'Echo de Paris 26.XI w art. Pertinaxa twierdzi, że Rada Ligi znalazła się wobec konfliktu mandżurskiego w sytuacji bez wyjścia. W takich wypadkach normalnie panuje ambarasujące milczenie; tym razem jednak dobrą radę dał min. Zaleski, a mianowicie, żeby Liga Narodów zastosowała art. 12 i 15 paktu. Wprawdzie artykuły te nie doprowadzą do załagodzenia konfliktu, lecz po upływie 9 miesięcy, Chiny i Japonja będą mogły odzyskać zupełnie legalnie swobodę działania, a Rada Ligi nie będzie już obowiązana do interwencji.

Le Temps 26.XI twierdzi, że sprawa konfliktu mandżurskiego czyni przykre wrażenie. Fakt, że Rada Ligi Narodów obraduje nad załatwieniem pokojowem sprawy, przyczem równocześnie w Mandżurji odbywają się prawdziwe bitwy nie może sprzyjać powstaniu wzajemnego zaufania. Postępowanie Chin jest nacechowane taką pewnością siebie, jak gdyby kraj ten w rzeczywistości posiadał możność prowadzenia wojny. Prawdopodobnie Chiny chcą wywrzeć nacisk na decyzję Rady, zanim będą zmuszone zastosować się do niej. Dziennik wyraża dalej życzenie, ażeby Chiny wykazały na przyszłość więcej ducha ustępliwości, niż dotychczas.

Manchester Guardian 24.XI, omawiając toczące się w Paryżu obrady Rady Ligi, określa przemówienie min. Zaleskiego, jako znamienne. Dziennik stwierdza, że gdyby Japonja uzyskała od Ligi całkowite rozgrzeszenie, wówczas każdy inny członek Ligi mógłby podobnie postąpić. Istnieje obawa, iż to, co Rada przyznaje w wypadku Mandżurji, może stać się precedensem w podobnych wypadkach europejskich. „P. Zaleski — kończy dziennik — może odczuwać niepokój co do przyszłości korytarza polskiego".

Izwiestja 24.XI w obsz. komunikacie redakcyjnym twierdzą, że ostatnie doniesienia o stanowisku Stanów Zjedn. w konflikcie japońsko - chińskim dowodzą, że mocarstwa imperjalistyczne usiłują urzeczywistnić swoje plany przeciwsowieckie i że imperjalizm amerykański odgrywa w tych planach znaczną rolę. Imperjaliści amerykańscy oceniają przesunięcia wojsk japońskich w Mandżurji, jako ważne ogniwo w długim łańcuchu otoczenia Sowietów i prowokowania ZSRR. do konfliktu zbrojnego z Japonją. Ta prowokacyjna polityka imperjalistów amerykańskich nie będzie miała skutków. Jest to nowa próba wrogów Sowietów do zadania ciosu budowie socjalizmu.

Trybuna Radziecka 24.XI zamieszcza dwa artykuły o konflikcie mandżurskim. W pierwszym z nich dziennik podkreśla, że „system kłamstw i prowokacyj oraz nagonka na ZSRR" trwa dalej i jest ściśle związany z planem osaczenia ZSRR. Plan ten przyjęty został — zdaniem dziennika — na ostatniej sesji Ligi Narodów i uzyskał poparcie Stanów Zjedn. Nieugięta polityka pokojowa ZSRR. stoi na przeszkodzie tym zbrodniczym planom i demaskuje spisek imperjalistów.

W drugim artykule, oceniającym przebieg paryskiej sesji Rady Ligi Narodów, dziennik porównuje tę sesję do „narad w jaskini zbójów". Mocarstwom bowiem chodzi nie o pokój, lecz o wojnę i rozbiór Chin. Chodzi im również o utworzenie frontu antysowieckiego. „Z gęstych mroków Rady Ligi migocą — pisze dziennik — światełka rozpalającej się nowej wojny".

Izwiestja 24.XI ogłaszają komunikat ag. „Tassa" o podpisaniu konwencji pocztowej pomiędzy ZSRR i Japonją. Konwencja obejmuje bezpośredni ruch przesyłek pocztowych pomiędzy oboma państwami, jak również przesyłki tranzytowe.

SYTUACJA GOSPODARCZA W NIEMCZECH.

The Sunday Times 21.XI, omawiając w art. wst. memorandum niemieckie, podkreśla, że kryzys finansowy, który obecnie przechodzą Niemcy jest częścią kryzysu, odczuwango przez W. Brytanję i inne państwa. Zadanie udzielenia pomocy Niemcom, by kryzys powyższy pokonały, stało się niczem innem jak propozycją korzystnego interesu dla cywilizacji. Wszystkie inne względy powinny być na drugim planie. Przez wysunięcie swego planu w lecie Hoover stwierdzał ekonomiczną współzależność nowoczesnego świata. Nic nie nastąpiło w międzyczasie, by współzależność tę zmniejszyć, a wiele, by ją uwypuklić. Tylko wówczas, jeżeli wszystkie zainteresowane państwa będą o tem pamiętały, uda się w nadchodzących rokowaniach rozwiązać problemat w sposób trwały. Francja, jak się zdaje, zgodziła się na to by długi prywatne były rozpatrywane równolegle z reparacjami. Jest to krok naprzód na drodze do realizmu. Obstaje ona jednak nadal przy tem, by „bezwarunkowe spłaty" nie mogły podlegać rewizji i że muszą one mieć pierwszeństwo przed wszelkiemi innemi zobowiązaniami. To jest polityczna interpretacja sytuacji, która może być rozwiązana li tylko po linji „business'u".

Stabilizacja Niemiec — bez względu na to, co mogło mieć miejsce w przeszłości, jest kwestją, która obchodzi cały świat.

Lokal - Anzeiger 24.XI, atakuje projekty kanclerza Brüninga, które zostały przez niego poruszone na końcowem posiedzeniu Rady Gospodarczej (Wirtschafts - Beirat). Projekty te — zdaniem dziennika są tylko pobożnemi życzeniami, a należało dać praktyczne wskazania. Dziennik dalej zarzuca Brüningowi, że bądź to nie głosi on nic nowego, bądź też — jeżeli chodzi o odszkodowania wojenne — zupełnie nie docenia ich zasadniczego znaczenia dla gospodarki niemieckiej.

Berliner Tageblatt 24.XI pisze, że Rada Gospodarcza okazała się bezsilną. Była ona próbą stworzenia stałego przedstawicielstwa, która się nie powiodła. Ideałem demokracji bowiem jest parlament, który składa się z ludzi, niezależnych od grup, reprezentujących, i w którym każdy poseł winien reprezentować cały naród. — Zdaniem dziennika, —przyjdzie kiedyś nawrót do demokratycznego światopoglądu.

Vorwärts 24.XI, pisze, że Rada Gospodarcza zakończyła swój żywot i nie warto się spierać o to, jakim był jej koniec. Dalszy jednak bieg wypadków posiada pierwszorzędne znaczenie polityczne. Dziennik nie podziela optymizmu chrześcij. Związków Zawod. i podkreśla, że najwyższy już czas uderzyć na alarm. Dlatego frakcja socjalistyczna parlamentu skorzysta-

W drugim artykule omawiającym przebieg paryskiej sesji Rady Ligi Narodów dziennik porównuje wysiłki dla „pokoju w łaskach zbójów". Mocarstwom bowiem chodzi nie o pokój, lecz o wojnę z narodem Chin, którzy im mówiłoby o utworzenie frontu antyradzieckiego. „Ludzkich innych Rady Ligi mógłoby — pisze dziennik — świetnie rozpalającej się nowej wojny".

Izwiestja 24.XI ogłaszają komunikat Ag. „Tass" o podpisaniu konwencji pocztowej pomiędzy ZSRR i Japonią. Konwencja obejmuje bezpośredni ruch przesyłek nadawczych pomiędzy obiema państwami, jak również przesyłki tranzytowe.

SYTUACJA GOSPODARCZA W NIEMCZECH.

The Sunday Times 24.XI, omawiając w art. wstępnym sytuację w Niemczech podkreśla, że kryzys finansowy, który obecnie przechodzą Niemcy jest tylko kryzysem ostrzejszego przez W. Brytanię i inne państwa. Zadanie udzielenia pomocy Niemcom aby kryzys gospodarczy pokonać stało się również zadaniem tak innych zainteresowanych krajów, tak i Wielkiej Brytanii. Wszystkie inne względy powinny być na drugim planie. Obecnie rząd niemiecki swego planu w całości złożył lub może ogłosić i przypuszczać zarówno wzajemne wszystkich państw. Nic nie nastąpi, a może wystarczy... Trzeba sobie zdawać sprawę, że zrobienie wszystkiego... Tylko wówczas... wszelkie nastąpi... obawa także zostanie... ... rozwiązać problemat w ... Francji... ... ta ... musi ... zwłaszcza... trzeba... przygotowanie... ... zaś rządom ... tego ... pomocy ... by ... Obecnie uwagę zwraca ... że ... tego ... ... czy ... wszelkie ... wypadkach ... należy ... być ... wszystkie ... może być prawnie ... rządów ... (Niemiec).

Frankfurter Zeitung ... Niemcy ... miejsce ... wolności ... — (...) wojny światowej.

... 24.XI ... ... na ... który ... ... Rady Gospodarczej (...) ... Europy ... ... pewnymi ... ... nie ... dalej ... ... że ... na ... ... Niemiec ... wojenne — zapomniano ... ich ... znaczenia ... gospodarki niemieckiej.

Berliner Tageblatt 24.XI pisze, że Rada Gospodarcza okazała się bezsilną. Była ona próbą stworzenia stałego przedstawicielstwa, która się nie powiodła. Ideałem demokracji bowiem jest parlament, który składa się z ludzi niezależnych od grup, reprezentujących; i w którym każdy poseł winien reprezentować cały naród. — Zdaniem dziennika, — przyjdzie kiedyś nawrót do demokratycznego światopoglądu.

Vorwärts 24.XI, pisze, że Rada Gospodarcza zakończyła swój żywot i nie warto się spierać o to, jakim był jej koniec. Dalszy jednak bieg wypadków posiada pierwszorzędne znaczenie polityczne. Dziennik nie podziela optymizmu chrześcij. Związków Zawodowych podkreśla, że należy ... uderzyć na alarm. Dlatego frakcja socjalistyczna parlamentu skorzysta ...

... ... mniej, że traktat ten nie jest z punktu widzenia ... , ideałem doskonałości, jest ... jednak jedyną gwarancją utrzymania w Europie pokoju, niekiedy ... oraz umożliwienia owocnej pracy przyszłej konferencji rozbrojeniowej.

SESJA RADY LIGI. KONFLIKT CHIŃSKO - JAPOŃSKI. MOCARSTWA A Z. S. R. R.

L'Echo de Paris 26.XI w art. ... twierdzi, że Rada Ligi znalazła się wobec konfliktu mandżurskiego w sytuacji bez wyjścia. W takich wypadkach ... zachowania ... jednak ... Zaleskiego ... żeby Liga Narodów zastosowała art. 12 i 15 ... Wprawdzie artykuły te nie doprowadzą do ... konfliktu lecz po ... 9 miesięcy ... będą mogły odzyskać ... Rada Ligi ... do interwencji.

Le Temps 26.XI twierdzi, że sprawa konfliktu mandżurskiego czyni przykre wrażenie. Fakt, że Rada Ligi Narodów ... nad załatwieniem ... sprawy, pomimo ... w Mandżurji ... prawdziwe bitwy ... może ... ... zaufania. Postępowanie Chin ... pewności siebie, jak gdyby ... posiadał ... prawa ... wojny. Prawdopodobnie Chiny ... decyzję Rady ... zmuszą ... Dziennik wyraża ... wykazały na przyszłość ... ...

Manchester Guardian 26.XI, ... Rady Ligi ... Zaleskiego, jako ... Dziennik ... Japonia ... od Ligi ... członek Ligi ... że ... w wypadku Mandżurji, może stać się ... w ... wypadkach europejskich ... — kończy dziennik — można odczuwać ... do ... korytarza polskiego".

Izwiestja 26.XI w ... komunikacie ... twierdzą, że ostatnie doniesienia o ... Stanów Zjedn. w konflikcie japońsko-chińskim ... , że mocarstwa imperialistyczne usiłują urzeczywistnić swoje plany przeciwsowieckie i że imperjalizm amerykański odgrywa w tych planach znaczną rolę. Imperjaliści amerykańscy oceniają przesunięcia wojsk japońskich w Mandżurji, jako ważne ogniwo w długim łańcuchu otoczenia Sowietów i prowokowania ZSRR do konfliktu zbrojnego z Japonją. Ta prowokacyjna polityka imperjalistów amerykańskich nie będzie miała skutków. Jest to nowa próba ... Sowietów do zadania ciosu budowie socjalizmu.

Trybuna Radziecka 26.XI zamieszcza dwa artykuły o konflikcie mandżurskim. W pierwszym z nich dziennik podkreśla, że „system ... i prowokacyj ... ZSRR" trwa dalej i jest ściśle związany z planem ... ZSRR. Plan ten przyjęty został — zdaniem dziennika — na ostatniej sesji Ligi Narodów i ... Stanów Zjedn. Niezmienna polityka pokojowa ZSRR stoi na przeszkodzie tym ... planom i demaskuje zapisek ... imperjalistów.

ła ze sposobności i przedstawiła rządowi swój punkt widzenia.

CŁA ANGIELSKIE.

Frankfurter Ztg. 26.XI pisze, że podwyżka ceł angielskich o 50 proc. dotkliwie odbiła się na Niemczech, ponieważ 10 proc. całego niemieckiego wywozu szło do Anglji. Przeważnie wywożą Niemcy towary gotowe, gdyż na surowce i półfabrykaty wypadało w ostatnich latach tylko około 15 proc. niemieckiego wywozu do Anglji.

„Te nowe przeszkody — pisze dziennik — które stają na drodze niemieckiego wywozu, są tem groźniejsze, że nie oznaczają one bynajmniej końca projektów konserwatystów co do ceł. Niemieckie koła miarodajne muszą najrychlej zbadać, co można by uczynić przeciwko temu. Posiadamy traktat handlowy z Anglją. Zawiera on w protokóle zastrzeżenie, które określa coprawda dosyć zawile, że Niemcy mogą podnieść protest, gdyby w silniejszym stopniu czuły się dotknięte przez zmianę ceł angielskich".

W koresp. z Paryża dziennik pisze o poruszeniu we Francji z powodu podwyżki ceł angielskich, ponieważ dowóz do Anglji wielu towarów francuskich stał się prawie niemożliwy. Szczególnie dotknięty jest przemysł włókienniczy i luksusowy.

EUROPA ŚRODKOWA.

Germania 26.XI w koresp. z Wiednia pisze, że w komisji budżetowej parlamentu austrjackiego poruszono sprawę unji celnej z Węgrami. Były minister rolnictwa Födermayr domagał się, aby przedtem nim się przyjmie jakiekolwiek zobowiązania wobec państw, został zabezpieczony był rolnictwa austrjackiego.

Minister rolnictwa Dollfuss oświadczył, że wypowiedział już swój pogląd na sprawę unji celnej z Węgrami w Klubie przemysłowców, mianowicie, uważa on za rzecz nieodzowną powstanie w Europie większych wspólnot gospodarczych, jeżeli Europa nie chce być zupełnie pobita przez kraje zamorskie i przez Rosję. Dlatego min. Dollfuss przeciwny jest wiązaniu się tylko z jednem państwem, natomiast jest za prozumieniem gospod. z wszystkiemi państwami, które okażą chęć w tym względzie, i to nie w takiej formie, któraby mogła być inaczej interpertowana pod względem politycznym.

Slovak 25.XI w art. wst. zarzuca słowackiemu stronnictwu agrarnemu, że w kraju agituje w obronie interesów ludności słowackiej, ale nie ma ono odwagi żądań tej ludności przedkładać władzom centralnym w Pradze. Autor widzi w tem zdradę interesów ludności słowackiej, zwłaszcza, że stronnictwo to ma otrzymywać zasiłki pieniężne od przemysłowców.

Slovak 24.XI omawia stosunek socjaldemokracji, do Słowacji i wyraża zdziwienie, że na zjeździe tej partji w Pradze wcale nie mówiono o potrzebach słowackich robotników, z których teraz około stu tysięcy jest bez pracy. Zjazd uchwalił przyjazne rezolucje dla Austrji i innych krajów, a dla Słowacji nie znalazł jednego słowa.

SYTUACJA POLITYCZNA I GOSPODARCZA W Z. S. R. R.

Izwiestja 25.XI w art. wst. omawiają znaczny w r. b. wzrost cywilnego lotnictwa w Sowietach w porównaniu z r. ub. Dziennik podkreśla, że w szkołach lotniczych kształci się obecnie przeszło 2000 cywilnych pilotów i liczba ta stale wzrasta. Dalej dziennik pisze o wielkiem zainteresowaniu miast sowieckich rozbudową lotnictwa i o ofiarności społecznej na jego cele. Dziennik wyraża nadzieję, że w r. 1932 uda się zaciągnąć w miastach sowieckich pożyczkę na sumę 50 milj. rub., co przyczyni się do jeszcze szybszej rozbudowy lotnictwa cywilnego w Sowietach.

Izwiestja 25.XI w licznych notatkach informują o zupełnem niewypełnieniu lub też o niedostatecznem wypełnieniu planu zbożowego przez szereg „kołchozów" sowieckich, podkreślając, że przyczyn tego należy szukać we wzroście nastrojów oportunistycznych i w opanowaniu wsi i kolektywów przez element „nastrojony burżuazyjnie". M. inn. dziennik pisze, że np. na północnym Kaukazie dotychczas nie sprzątnięto 453 tys. ha kukurydzy. Dziennik wskazuje na konieczność ostrego zwalczania oportunistycznych nastrojów w kolektywach rolnych.

Krasnaja Gazieta 24.XI (Leningrad) jak zawsze poświęca większą część numeru sprawom gospodarczym ZSRR. M. inn. dziennik pisze o „zastraszającej dezorganizacji na kolejach sowieckich", naskutek czego wiele fabryk nie może od przeszło miesiąca wysłać wyprodukowanych towarów na miejsce ich przeznaczenia. Dziennik dla uwypuklenia stanu dezorganizacji na kolejach, zaznacza, że niektóre z nich, jak np. kolej witebska wykorzystuje dla ruchu zaledwie 15 — 20 proc. posiadanych wagonów. Pozatem dziennik podaje szereg wiadomości z rozmaitych dzielnic kraju o słabem dostarczaniu zboża przez „kołchozy", t. np. niektóre z nich (dziennik cytuje m. inn. wyborskie, wiatskie, putiłowskie) bądź nie dostarczyły dotychczas ani jednego kilograma zboża, bądź też dostarczyły go w wysokości najwyżej 4 proc. zebranego plonu. Jeszcze gorzej przedstawia się sprawa dostarczania przez „kołchozy" lnu. Dziennik podkreśla w d. c. wybitnie niehygieniczne utrzymywanie stołówek w rejonie moskiewskim; w stołówkach tych robotnicy są traktowani jak bydlęta.

PAŃSTWA BAŁTYCKIE.

Auszra 24.XI (org. chrz.-dem., wychodzący zamiast „Rytasa') pisze, że ekonomiczna konferencja państw bałtyckich w r. b. nie odbędzie się ze względu na depresję ekonomiczną.

RÓŻNE.

Allgemeen Handelsblad i De Telegraaf 22.XI, w notatce, omawiającej przybycie do Polski grupy holenderskich importerów potasu celem zwiedzenia fabryk w Kałuszu i Stebniku, piszą, że Polska żywi w związku z tą wizytą nadzieję zwiększenia eksportu polskiego potasu do Holandji. Dzienniki podkreślają, że już przed kilku tygodniami pojawiły się na rynku holenderskim pierwsze transporty polskiego potasu, które konkurowały z towarem niemieckim i francuskim.

Prasa holenderska z pierwszej połowy listopada żywo zajmowała się rokowaniami holendersko - belgijskiemi w sprawie połączenia Sheldy z Mordeikiem kanałem, przyczem dawała wyraz nieprzychylnemu ustosunkowaniu się do porozumienia holendersko - belgijskiego.

Druk. „Kadra", Warszawa, Długa 50, tel 786-30.

Drukowano na prawach rękopisu.

lotniczych kształci się obecnie przeszło 2000 cywilnych pilotów i liczba ta stale wzrasta. Dalej dziennik pisze z wielkiem zainteresowaniem o planach sowieckich rozbudowy lotnictwa i o olbrzymiej [illegible] na ten cele. Dziennik wyraża nadzieję, że w r. 1932 uda się zaciągnąć w mniejszych sowieckich pożyczkę na sumę 50 mil. rub. co przyczyni się do [illegible] szybszej rozbudowy lotnictwa cywilnego w Sowietach.

Izwiestja 25.XI w licznych notatkach informuje o [illegible] niewypełnianiu lub też o niedostatecznem wypełnieniu planu zbożowego przez szereg kołchozów sowieckich, podkreślając, że winę tego należy szukać we wpływie kułaków opornie [illegible] i w [illegible] ... element — zasadniczy [illegible]. W tym dzienniku pisze, że np. na północnym Kaukazie płyty sprzedano 453 tys. ha [illegible]. Dziennik wskazuje na konieczność ostrego zwalczania oportunistycznych nastrojów w kolektywach wiejskich.

Krasnaja Gazieta 24.XI (Leningrad) jak zwykle poświęca większą część numeru sprawom gospodarczym. — W. M. tam dziennik pisze o [illegible] dezorganizacji na fabrykach sowieckich, wskutek czego wiele fabryk nie może od wypełnić miesiąca wydań wyprodukowanych towarów ze miejsce ich przeznaczenia. Dziennik dla wyjaśnienia sytuacji dezorganizacji na kolejach zaznacza, że [illegible] z nich, jak np. śląski wiedeńska wykazywała się, że liczba szłowe 15 — 20 proc. posiadanych wagonów. Poza tym dziennik podaje szereg wiadomości z rozmaitych dzielnic kraju o [illegible] dostarczaniu zboża przez kołchozy, i tp. niektóre z nich dziennik ryczą zasad wykonania [illegible], podkreślając ... nie dostarczyły dotychczas zboża, [illegible] ... [illegible] ... [illegible] sowieckiego planu ... powodu [illegible] ... do pracy dostarczania przez kołchozy [illegible]. Dziennik podkreśla wadę ... wykazanie niebezpieczne ... w rejonie moskiewskim; w zakładach tych robotnicy są traktowani jak bydlęta.

PAŃSTWA BAŁTYCKIE.

Auszra 24.XI (org. chrz.-dem. wychodzący w Kownie) „Rytas" i pisze: że ekonomiczna konferencja państw bałtyckich w r. b. nie odbędzie się ze względu na depresję ekonomiczną.

RÓŻNE.

Algemeen Handelsblad i *De Telegraaf 22.XI.* w notatce omawiającej przybycie do Polski grupy holenderskich importerów potasu celem zwiedzenia fabryk w Kaliszu i Stebniku, pisze, że Polska żywi w związku z tą wizytą nadzieję zwiększenia eksportu polskiego potasu do Holandji. Dzienniki podkreślają, że już przed kilku tygodniami pojawiły się na rynku holenderskim pierwsze transporty polskiego potasu, które konkurowały z towarem niemieckim i francuskim.

Prasa holenderska z pierwszej połowy listopada żywo zajmowała się rokowaniami holendersko - belgijskiemi w sprawie połączenia Skaldy z Mordeikiem kanałem, przyczem dawała wyraz niezadowoleniu z zatamowania się do porozumienia holendersko - belgijskiego.

Drukowano na prawach rękopisu

ła we sprawozdania i przedstawiła nadanej swój punkt widzenia.

CŁA ANGIELSKIE.

Frankfurter Ztg. 26.XI pisze, że podwyżka ceł angielskich o 50 proc. dotkliwie odbija się na Niemczech, ponieważ 10 proc. całego niemieckiego wywozu szło do Anglji. Przeważnie wywożą Niemcy towary gotowe, gdyż na surowce i półfabrykaty wypada w ostatnich latach tylko około 15 proc. niemieckiego wywozu do Anglji.

„Te nowe przeszkody — pisze dziennik — które stają na drodze niemieckiego wywozu, są tem przykrzejsze, że nie tamują one tymczasem, [illegible] ... wszystkim ... ten cel. Niemiecka dyplomacja ... najbliższej zbadać, co ... zapobiec ... temu. Ponadtóż [illegible] Anglji. Zawiera on w protokóle zastrzeżenie, które [illegible] dosyć zawsze, że Niemcy [illegible] produkt, gdyby w ... kompletnym cenie ... przez zmianę ... ceł angielskich".

W korespondencji z Paryża dziennik pisze, że zapowiedziany we Francji z powodu podwyżki ceł angielskich podniesienie dowozu do Anglji wśród towarów francuskich zaczął się prawie niezmienny. Szczególnie dotknęły ...k przemysł włókienniczy i jedwabny.

EUROPA ŚRODKOWA.

Germania 28.XI w korespondencji z Wiednia pisze, że w komisji budżetowej parlamentu austrjackiego Schober wygłosił dłuższe mowy w sprawie unji celnej z Węgrami. Były minister [illegible] [illegible] aby przedłożony projekt [illegible] zobowiązanie pozostanie ... z tym, [illegible] być [illegible] [illegible].

Münchner redaktora Dollfuss oświadczył w ... na ... sprawie [illegible] w Kraju przemysłowców [illegible] ... współpracy z [illegible]. Europa nie może być ... przez Kraje rozmaitej [illegible]. Dlatego min. Dollfuss [illegible], jest ... z jednej ... [illegible] ... w ... może być [illegible] ... pod względem politycznym.

Słowak 24.XI w art. wst. zarzuca słowackiemu ... że w kraju agituje w obronie interesów ludności słowackiej, ale nie ma ... od ... [illegible] w Pradze, ... interesów ludności słowackiej, ... [illegible] ... od przemysłowców.

Słowak 24.XI omawia stosunek socjalistów do Słowacji i wyraża zdziwienie, że na zjeździe tej partji w Pradze wcale nie mówiono o potrzebach słowackich robotników, z których tysiące około sto tysięcy jest bez pracy. Zjazd uchwalił przyjęcie rezolucji dla Austrji i innych krajów, a dla Słowacji nie znalazł jednego słowa.

SYTUACJA POLITYCZNA I GOSPODARCZA W Z. S. R. R.

Izwiestja 25.XI w art. wst. omawiają zadania w d. s. rozwoju cywilnego lotnictwa w Sowietach w porównaniu z r. ub. Dziennik podkreśla, że w szkołach

Druk. „Kadra", Warszawa, Długa 50, tel. 286-38